

SVEUČILIŠTE U SPLITU
EKONOMSKI FAKULTET

ZAVRŠNI RAD

SASTAVLJANJE RAČUNA DOBITI I GUBITKA
NA PRIMJERU TRGOVINE MOBILNIH
APARATA

Mentor:

Prof. dr.sc. Branka Ramljak

Student:

Josipa Durdov

Split, kolovoz 2016.

Sadržaj

1. UVOD.....	4
2. POJAM RAČUNA DOBITI I GUBITKA I ZAKONODAVNI OKVIR ...	6
2.1. Pojam računa dobiti i gubitka	6
2.2. Zakonodavni okvir.....	6
2.3. Poslovne knjige.....	6
2.4. Financijski izvještaji i koja ih poduzeća sastavljaju.....	6
2.5. Osnovna struktura i sadržaj računa dobiti i gubitka	7
2.6. Prihodi kao element računa dobiti i gubitka	8
2.6.1. Priznavanje i knjiženja prihoda	8
2.6.2. Mjerenje prihoda	10
2.6.3. Prikaz ukupnih prihoda za sve veličine poduzeća	11
2.7. Rashodi kao element računa dobiti i gubitka	12
2.8. Dobit prije i poslije oporezivanja te porez na dobit	14
2.9. Zakonski okviri prema kojima se sastavlju financijska izvješća malih poduzetnika	15
2.9.1. Hrvatski standardi financijskog izvještavanja.....	15
2.9.2. Temeljne računovodstvene pretpostavke, načela i obilježja financijskih izvještaja	16
2.9.3. Računovodstvene politike	18
3. SASTAVLJANJE RAČUNA DOBITI I GUBITKA NA PRAKTIČNOM PRIMJERU	19
3.1. Primjer računa dobiti i gubitka tvrtke Alo alo d.o.o.	19
3.2. Sažetak temeljnih računovodstvenih politika.....	21
3.2.1. Osnove prikaza.....	21
3.2.2. Izjava o usklađenosti	22
3.2.3. Nematerijalna imovina	22
3.2.4. Dugotrajna materijalna imovina.....	22

3.2.5. Investicijsko i tekuće održavanje	23
3.2.6. Najam	23
3.2.7. Zalihe.....	23
3.2.8. Potraživanja.....	24
3.2.9. Novac u banci i blagajni.....	24
3.2.10. Priznavanje prihoda.....	24
3.2.11. Porez.....	24
3.2.12. Plaćeni troškovi budućeg razdoblja.....	25
3.2.13. Odgođeno plaćanje troškova i prihod budućih razdoblja.....	25
3.2.14. Prihod od prodaje	26
3.2.15. Ostali poslovni rashodi.....	26
3.2.16. Porez na dobit.....	27
3.2.17. Upravljanje rizicima.....	27
4. ZAKLJUČAK.....	29
LITERATURA	30
SAŽETAK	32
SUMMARY.....	32

1. UVOD

Računovodstvo podrazumijeva opisivanje, mjerenje i tumačenje ekonomskih aktivnosti određenih subjekata. Koristi se specifičnim „jezikom“ što se temelji na sustavu načela, standarda, politika, tehnika i propisa koji omogućavaju da obuhvaćene ekonomske aktivnosti budu razumljive korisnicima koji poznaju „računovodstveni jezik“. U širem smislu, podrazumijeva i prognoziranje i planiranje budućih ekonomskih aktivnosti te procjenu mogućih rezultata tih aktivnosti. U tom smislu obuhvaća i različite metode i tehnike analiza, procjena, prognoza i planova. U modernom računovodstvu smatra se da je knjigovodstvo uži pojam od računovodstva. Najčešće se definira kao točno bilježenje ekonomskih promjena izraženih u novčanim jedinicama u odgovarajućim knjigama. Propisi i načini vođenja knjigovodstva nisu isti za sve subjekte. Zbog toga se računovodstveni sustav dijeli na:

1. računovodstvo poduzetnika
2. računovodstvo obrtnika i slobodnih zanimanja
3. računovodstvo neprofitnih organizacija
4. računovodstvo proračuna i proračunskih korisnika.

Trgovina je gospodarska djelatnost kupnje i prodaje robe i/ili pružanja usluga u trgovini u svrhu ostvarivanja dobiti ili-ili drugog gospodarskog učinka. Trgovina se uglavnom obavlja u prodavaonicama. Trgovac je pravna ili fizička osoba registrirana za obavljanje kupnje i prodaje i/ili pružanja usluga u trgovini.

Predmet istraživanja ovog rada biti će analiza pozicija prihoda, rashoda i finacijskog rezultata koja će biti prikazana na konkretnom primjeru gdje će se vidjeti, ne samo pozicija, već i vrste prihoda, rashoda.

Cilj istraživanja je utvrditi kako se sastavlja račun dobiti i gubitka kao i koji zakonodavni okvir treba koristiti.

U radu će se koristiti sljedeće metode:

1. metoda deskripcije
2. metoda sinteze
3. metoda analize

4. metoda komparacije

Metoda deskripcije će se prožimati cijelim radom, dok će se metode sinteze, metode analize i komparacije koristiti u teorijskom i empirijskom dijelu rada kao i zaključku.

Rad je podijeljen u četiri cjeline.

Prva cjelina je uvod u kojem se iznosi problem istraživanja, cilj istraživanja i metode rada.

Druga cjelina je pojam računa dobiti i gubitka i zakonodavni okvir u kojem će se obraditi pojam računa dobiti i gubitka te njegovi dijelovi te isto tako zakoni koji uređuju računovodstvo djelatnosti trgovine.

Treća cjelina je sastavljanje računa dobiti i gubitka na praktičnom primjeru gdje će biti sastavljen račun dobiti i gubitka tvrtke Alo Alo d.o.o.

Četvrta cjelina je zaključak u kojem će biti izneseni zaključni stavovi o temi koja se obrađivala.

Na kraju rada nalazi se popis korištene literature, slika i tabela.

2. POJAM RAČUNA DOBITI I GUBITKA I ZAKONODAVNI OKVIR

2.1. Pojam računa dobiti i gubitka

Račun dobiti i gubitka je financijski izvještaj kojim se utvrđuje financijski rezultat poslovanja određenog razdoblja. Obavezno se sastavlja za razdoblje poslovne godine. Za obračunska međurazdoblja u tijeku godine sastavlja se ovisno o odluci uprave poduzetnika.

2.2. Zakonodavni okvir

Obveznik primjene Zakona o računovodstvu je svaka pravna osoba u smislu odredbi Zakona o trgovačkim društvima sa sjedištem u Republici Hrvatskoj kao i fizička osoba upisana u sudski registar kao trgovac pojedinac koji je obveznik poreza na dobit s prebivalištem u Republici Hrvatskoj (čl.2.,st.1., ZOR-a). Obveznici primjene Zakona o računovodstvu dužni su voditi poslovne knjige i sastavljati financijske izvještaje.

2.3. Poslovne knjige

Poslovne knjige se moraju voditi prema temeljnim načelima urednog knjigovodstva. Skupa s financijskim izvještajima moraju osigurati da su u njima vidljivi poslovni događaji u svezi imovine, obveza, kapitala i informacije o uspješnosti poslovanja (čl.2.,st.6.,ZOR-a).

2.4. Financijski izvještaji i koja ih poduzeća sastavljaju

Financijski izvještaji su:

1. bilanca
2. račun dobiti i gubitka
3. izvještaj o promjenama kapitala
4. izvještaj o novčanom toku
5. bilješke uz financijske izvještaje.

Mala poduzeća sastavljaju: bilancu, račun dobiti i gubitka i bilješke uz financijske izvještaje, a ostala prema potrebama. Srednja i velika poduzeća su obvezna sastavljati sve financijske izvještaje.

2.5. Osnovna struktura i sadržaj računa dobiti i gubitka

Tablica 1: Osnovna struktura i sadržaj računa dobiti i gubitka

OSNOVNA STRUKTURA I SADRŽAJ RAČUNA DOBITI I GUBITKA	
I.	Poslovni prihodi
II.	Poslovni rashodi
III.	Financijski prihodi
IV.	Financijski rashodi
V.	Udio u dobitku od pridruženih poduzetnika
VI.	Udio u gubitku od pridruženih poduzetnika
VII.	Izvanredni – ostali prihodi
VIII.	Izvanredni – ostali rashodi
IX.	Ukupni prihodi
X.	Ukupni rashodi
XI.	Dobit ili gubitak prije oporezivanja
XII.	Porez na dobit
XIII.	Dobit ili gubitak razdoblja
XIV.	Dodatak – samo kod konsolidiranog izvještaja
XV.	Dobit ili gubitak razdoblja

Izvor: Belak, V. (2006.): Profesionalno računovodstvo prema MSFI i hrvatskim poreznim propisima

2.6. Prihodi kao element računa dobiti i gubitka

Prihod je povećanje ekonomskih koristi tijekom obračunskog razdoblja u obliku priljeva ili povećanja imovine ili smanjenja obveza, što ima za posljedicu povećanje kapitala, ali ne onog u svezi s uplatama od strane sudionika u glavnici (MSFI, t.70).

Prihodi najčešće nastaju od:

1. prodaje proizvoda
2. pružanja usluga,
3. kamata i dividendi.

Prihodi mogu nastati i od:

1. dobitaka koji udovoljavaju definiciji prihoda
2. povećanja imovine
3. podmirenjem i otpisom obveze.

S obzirom da se tvrtka Alo alo d.o.o. bavi prodajom mobilnih uređaja, najveći dio prihoda stječe upravo prodajom proizvoda i pružanjem usluga.

Prihod je novac ili ekvivalent novcu koji je naplaćen ili će biti naknadno naplaćen temeljem isporuke dobara i usluga umanjene za PDV.

Iz ovoga proizlazi da za priznavanje prihoda i nije bitno da su isporučena dobra ili usluge naplaćene.

2.6.1. Priznavanje i knjiženja prihoda

Isporuka dobara u smislu priznavanja prihoda ne znači samo fizičku isporuku nego se danom isporuke razumijeva dan kad je primatelju omogućeno gospodarstveno raspolaganje dobrima. Prihod će se proknjižiti na temelju ispostavljenog računa (fakture) kupcima, bez obzira što će naplata uslijediti naknadno. Prema ovome, za priznavanje prihoda vrijedi „načelo događaja“, a ne „načelo blagajne“. Kod prodaje za gotovinu prihod će se knjižiti na temelju naplaćene gotovine umanjene za PDV. PDV se ne uključuje u prihod.

Iz prihoda treba isključiti svote koje su naplaćene u ime trećih osoba, poput poreza na dodanu vrijednost, transferna sredstva, refundacije za račun trećih i dr. jer ne predstavljaju ekonomsku korist za poduzetnika i ne utječu na povećanje njegove glavnice.

Priznavanje prihoda moguće je onda kada je vjerojatno:

1. da će buduće ekonomske koristi pritecати u poduzeće
2. da se ove koristi mogu pouzdano izmjeriti.

U prihode treba uključiti i dobitke koji se smatraju prihodima, a mogu biti:

1. realizirani dobitci koji predstavljaju porast ekonomskih koristi (dobitak od prodaje dionica)
2. nerealizirani dobitci koji ne predstavljaju porast ekonomskih koristi (prihodi koji proizlaze iz porasta fer vrijednosti utrživih vrijednosnih papira).

Dobitci se često prikazuju bez s njima povezanih prihoda za razliku od prihoda koji se sučeljavaju s rashodima koji su s njima povezani. Na primjer, 760 – prihod od prodaje robe se sučeljava s rashodom 710 – nabavna vrijednost prodane robe.

Računovodstveni postupci i kriteriji za priznavanje prihoda kod malih i srednjih poduzetnika temelje se na HSFI-ovima, a kod velikih poduzetnika na MSFI-ovima i MRS-ovima. Razlika je kod satavljanja računa dobiti i gubitka u dijelu prihoda (rashoda) ovisno o primjeni računovodstvenih standarda. MRS zabranjuje poduzetniku iskazivanje izvanrednih prihoda (toč. 85. MRS-a 1) za razliku od HSFI-a koji to preporučuje (toč. 15.58. do 15.66. HSFI-a 15). Tako će na primjer prihod od prodaje dugotrajne materijalne imovine veliki poduzetnik iskazati u okviru ostalih prihoda dok će mali poduzetnik iste uključiti u izvanredne prihode. Za priznavanje prihoda kod malih i srednjih poduzetnika posebno je važna primjena HSFI-a 15 – Prihodi. Propisuje računovodstveni postupak za mjerenje, priznavanje i objavljivanje prihode.

HSFI 15 prihode razvrstava:

1. poslovne prihode
2. financijske prihode
3. nerealizirane dobitke (prihode)

4. ostale – izvanredne prihode

Za priznavanje prihoda kod velikih poduzetnika posebno je važna primjena MRS-a 18 – prihodi. Propisuje računovodstveni postupak za pojedine prihode koji proizlaze iz određenih vrsta transakcija i poslovnih događaja te utvrđuje način njihova priznavanja. Obuhvaća prihode koji proizlaze od prodaje proizvoda i trgovačke robe, pružanje usluga i ustupanja resursa koji će donijeti kamate i dividende.

Također s motrišta MSFI, odnosno MRS-ova prihodi se mogu razvrstati kao i kod HSFI-a.

U trenutku nastanka prihodi se knjiže u razredu 7, skupine od 75 do 78 i kasnije se prikazuju u računu dobiti i gubitka.

Skupine prihoda:

75 - prihodi od prodaje proizvoda i usluga

76 - prihodi od najмова i zakupa

77 - financijski prihodi

78 - ostali poslovni i izvanredni prihodi

2.6.2. Mjerenje prihoda

Prihode treba mjeriti po fer vrijednosti primljene naknade ili potraživanja, uzimajući pritom u obzir odobreni rabat ili neki drugi trgovački popust koji je kupcu odobren u trenutku prodaje i istaknut na izlaznom računu.

Fer vrijednost je svota za koju se neko sredstvo može razmijeniti ili obveza podmiriti, između poznatih i spremnih stranaka u transakciji pred pogodbom. Nadoknada je najčešće u obliku novca ili novčanih ekvivalenata, što znači da se prihod mjeri potraživanjima od kupca za prodanu im robu, proizvode i usluge, odnosno naknadama koje proizlaze iz korištenja resursa kupaca i drugih komitenata, a javljaju se u obliku kamata i dividendi.

2.6.3. Prikaz ukupnih prihoda za sve veličine poduzeća

Tablica 2: Ukupni prihodi

UKUPNI PRIHODI		
<i>Poslovni prihodi</i>	<i>Financijski prihodi</i>	<i>Ostali izvanredni prihodi</i>
prihod od prodaje proizvoda, robe i usluga	prihodi od zateznih i redovnih kamata	prodaje dugotrajne materijalne imovine
	pozitivnih tečajnih razlika	inventurni viškovi i procjena
	dividendi i udjela u dobitku d.o.o.-a	otpis obveza
	prodaje dionica i drugih vrijednosnih papira	naknadni propusti
	primjene valutne klauzule	ukidanja rezerviranja
	iz porasta fer vrijednosti financijske imovine namijenjene trgovanju; iz promjene fer vrijednosti ulaganja u nekretnine	državne potpore
		izvanredne prodaje značajnog dijela imovine
		izvanredni nepredviđeni prihodi

Izvor: Belak, V. (2006.): Profesionalno računovodstvo prema MSFI i hrvatskim poreznim propisima

2.7. Rashodi kao element računa dobiti i gubitka

Rashodi su smanjenje ekonomskih koristi kroz obračunsko razdoblje u obliku odljeva ili iscrpljenja sredstava ili stvaranja obveza što za posljedicu ima smanjenje kapitala, a u svrhu povećanja prihoda odnosno dobiti (čl.11., st.1., Pravilnik o porezu na dobit). Međutim, rashodima se ne smatra smanjenje kapitala po osnovi povrata i raspodjele ulagačima. Rashodi se priznaju u računu dobiti i gubitka kada smanjenje budućih ekonomskih koristi proizlazi iz:

- smanjenja imovine ili
- povećanja obveza

Rashodi se priznaju u računu dobiti i gubitka na temelju izravne povezanosti između:

- nastalih troškova i
- određene stavke prihoda

Kod priznavanja rashoda, također vrijedi načelo „nastanka događaja“, a ne „načelo blagajne“. Naime, za priznavanje rashoda nije bitno da li je neki trošak ili rashod isplaćen, nego je bitno da je nastao.

Rashodi su odbitna stavka od prihoda u računu dobitka i gubitka. Oni se mogu definirati kao žrtvovani resurs, tj. troškovi koji su povezani s prihodom ili kao troškovi nastali u obračunskom razdoblju. Prema tome, postoje dvije osnovne kategorije rashoda.

Prva kategorija se povezuje s ostvarenim prihodom od prodaje dobara pa se naziva „troškovi za prodano“ (Cost of Goods Sold). Ti rashodi su troškovi proizvodnje gotovih proizvoda ili troškovi nabave robe, sadržani u uskladištenim zalihama gotovih proizvoda ili robe prije nego su prodani. Zbog toga se nazivaju „uskladištivi troškovi“ te postaju rashodi u računu dobitka/gubitka kad se dobra prodaju. Druga kategorija rashoda ne ovisi o priznavanju prihoda, tj. o prodaji dobara nego se odnosi na troškove funkcioniranja trgovačkog društva u nekom razdoblju u smislu troškova koji nastaju osim troškova za prodano. To su opći troškovi administracije, uprave i prodaje nekog razdoblja koji se ne mogu uključiti u troškove zaliha gotovih proizvoda ili robe koje se drže na skladištu. Zbog toga se nazivaju „neuskladištivi troškovi“ te postaju rashodi razdoblja u kojem su nastali neovisno o priznavanju prihoda.

Kad se radi o transformaciji troškova nabave robe u rashode onda troškovi ne prolaze faze procesa proizvodnje, nego troškovi nabave robe izravno postaju imovinska stavka, tj. zalihe

trgovačke robe. Troškovi sadržani u zalihama trgovačke robe nisu rashodi sve dok se roba ne proda. Kad se roba proda troškovi za prodano postaju rashodi. Opći troškovi razdoblja, tj. troškovi koji nisu sadržani u vrijednosti zaliha robe postaju izravno rashodi razdoblju u kojem su nastali.

Rashodi se knjiže u razredu 7, skupine 70 – 74, a kasnije se prikazuju u računu dobiti i gubitka.

Skupine rashoda:

70 – troškovi prodanih proizvoda i usluga

71 – troškovi nabavne vrijednosti prodane robe

72 – troškovi administracije i ostali troškovi

73 – izvanredni – ostali rashodi

74 – udio u gubitku i dobitku pridruženih poduzetnika

Tablica 3: Račun dobiti i gubitka (trgovina)

RAČUN DOBITI I GUBITKA (TRGOVINA)	
PRIHODI	
- TROŠKOVI PRODANE ROBE (nabavna vrijednost prodane robe)	
- Ostali troškovi tekuće godine	
= DOBITAK PRIJE OPOREZIVANJA	
- POREZ NA DOBITAK	
= DOBITAK POSLIJE OPOREZIVANJA	

Izvor: Belak, V. (2006.): Profesionalno računovodstvo prema MSFI i hrvatskim poreznim propisima

Potrebno je istaknuti da troškovi prodane robe postaju rashodi bez obzira kad je roba nabavljena, tj. bez obzira da li je nabavljena u tekućoj godini ili u prethodnim godinama. Naime, vrijednost robe nabavljene u prethodnim godinama koja nije prodana postaje imovinska stavka u bilanci tekuće godine zajedno s robom nabavljenom u tekućoj godini. Kad se ta roba proda imovina se smanjuje, a za isti iznos terete se rashodi u računu dobitka i gubitka.

Tablica 4: Račun dobiti i gubitka (usluge)

RAČUN DOBITI I GUBITKA	
(USLUGE)	
PRIHODI	
- RASHODI	
= DOBITAK PRIJE OPOREZIVANJA	
- POREZ NA DOBITAK	
= DOBITAK POSLIJE OPOREZIVANJA	

Izvor: Belak, V. (2006.): Profesionalno računovodstvo prema MSFI i hrvatskim poreznim propisima

2.8. Dobit prije i poslije oporezivanja te porez na dobit

Računovodstveni dobitak prije oporezivanja je razlika između prihoda i rashoda (prema čl. 5., stav 1., Zakona o porezu na dobit).

Porez na dobit obračunava se i plaća po stopi od 20% na utvrđenu poreznu osnovicu (čl. 28., st. 1., Zakona o porezu na dobit). Porezna osnovica je dobit uvećana i umanjena prema odredbama Zakona o porezu na dobit:

Porezna osnovica na dobit = dobit prije oporezivanja + uvećanja – umanjenja

Porez na dobit obračunava se:

**Porez na dobit = porezna osnovica *
20%**

Dobit poslije oporezivanja utvrđuje se tako da se računovodstvena dobit umanjuje za porez na dobit:

Dobit poslije oporezivanja = dobit prije – porez na dobit

Dobit poslije oporezivanja postaje vlastiti kapital trgovačkog društva. Ona može ostati u društvu za daljnje korišćenje u poslovanju ili se može isplatiti vlasnicima u obliku dobiti ili dividende.

2.9. Zakonski okviri prema kojima se sastavljaju financijska izvješća malih poduzetnika

2.9.1. Hrvatski standardi financijskog izvještavanja

Hrvatski standardi financijskog izvještavanja su računovodstvena načela i pravila sastavljanja i predočavanja financijskih izvještaja. Ove standarde priprema struka, preciznije Odbor za standarde financijskog izvještavanja (čl. 12. ZOR-a). Odbor imenuje Vlada RH na mandat od pet godina.

HSFI koji su sada u primjeni objavljeni su u Narodnim novinama br. 30/80., 4/09., 58/11. i 140/11.

2.9.2. Temeljne računovodstvene pretpostavke, načela i obilježja financijskih izvještaja

Temeljne računovodstvene pretpostavke su načela od kojih se polazi u razradi računovodstvenih standarda i računovodstvenih politika s ciljem da financijski izvještaji budu istiniti i fer iskaz imovinskog stanja i rezultata poslovanja. U teoriji i praksi postoje različite klasifikacije računovodstvenih načela. Polazeći od činjenice da je kod nas obvezatna primjena Hrvatskih standarda financijskog izvještavanja, računovodstvene pretpostavke i načela te obilježja financijskih izvještaja klasificirani su u Okviru za primjenu HSFI-a ovako:

1. Temeljne pretpostavke i načela:

- Neograničenost vremenskog poslovanja,
- Nastanak poslovnog događaja.

2. Kvalitativna obilježja financijskih izvještaja:

- Razumljivost, važnost, pouzdanost, usporedivost, opreznost, potpunost.

3. Ostala načela:

- Dosljednost prezentiranja,
- Značajnost i sažimanje,
- Prijeboj.

Neograničenost vremena poslovanja ima značenje u računovodstvu prilikom iskazivanja pojedinih stavaka u financijskim izvještajima. U pravilu računovodstveni postupci polaze od toga da je društvo osnovano s ciljem ostvarivanja dobitka i to u neograničenom poslovanju u budućnosti.

Nastanak poslovnog događaja znači određivanje razdoblja financijskog izvješćivanja u kojem se priznaje poslovni događaj. Poslovni događaj treba priznati kada je on stvarno nastao, a ne kada će u svezi s njime biti primljen ili ispostavljen novčani ekvivalent. Pritom treba primijeniti ove kriterije:

- kada događaj utječe na stavke u bilanci, mora udovoljiti definiciji imovine i obveza;

- kada događaj utječe na rashode, oni se priznaju u računu dobitka i gubitka, povezani su troškovi i određene stavke prihoda.

Znači bit je ove računovodstvene pretpostavke da je poslovna transakcija – događaj stvarno nastao i da odgovara stavkama financijskog izvještavanja za razdoblje u kojem je događaj nastao.

Dosljedno predočavanje zahtijeva da se stavke u financijskim izvještajima predočuju iz jednog u drugo razdoblje izvještavanja po istim pravilima i klasifikaciji. Do promjene u predočavanju financijskih izvještaja može doći tek onda kad nastanu:

a) znatnije promjene vrste poslovanja društva ili pregleda predočavanja financijskih izvještaja koji će pridonijeti prikladnijem predočavanju poslovnih događaja i transakcija ili

b) promjene predočavanja koje zahtijevaju HSFI ili objašnjenja Odbora za HSFI. Dosljednost se odnosi i na primjenu računovodstvenih politika koje donosi uprava društva.

Značajnost i zbrajanje stavaka znači da se svaku značajnu stavku treba u financijskim izvještajima posebno predočiti, a beznačajne svote zbrajaju se sa svotama slične prirode i funkcija. Značajna je stavka ona čije zasebno neiskazivanje u financijskom izvještaju može utjecati na donošenje ekonomske odluke korisnika. Značajnost pojedine stavke je različita od društva do društva, a ovisi o veličini i vrsti stavke.

Prijeboj stavaka znači da se stavke imovine i obveza ne prebijaju nego se u izvještaju iskazuju odvojeno. Kod stavaka prihoda i rashoda prijeboj se može obaviti samo ako to dopuštaju HSFI.

Usporedne informacije u financijskim izvještajima - u izvještajima za tekuće razdoblje daju se usporedne informacije proteklog razdoblja. To znači da usporedna informacija svake stavke mora biti odgovarajuća za usporedbu i razumijevanje financijskog izvještaja tekućeg razdoblja.

2.9.3. Računovodstvene politike

Uprava društva ima obvezu sastaviti, predložiti vlasnicima, dostaviti Poreznoj upravi i u Registar u FINA-i godišnje financijske izvještaje za jednogodišnje poslovanje. Pri sastavljanju financijskih izvještaja uprava je odgovorna da izvještaji budu objektivni i pošten iskaz imovinskog i financijskog stanja te ostvarenog rezultata.

Računovodstvene politike primijenjuju se kod sastavljanja temeljnih financijskih izvještaja za jednogodišnje razdoblje poslovanja i za financijsko izvještavanje u međurazdoblju tijekom godine. Dakle, one se obvezatno primijenjuju kod sastavljanja financijskih izvještaja namijenjenih vanjskim korisnicima informacija, a i kod unosa podataka u poslovne knjige.

U HSFI-u 3 t. 3.3. navedena je definicija koja glasi: “ Računovodstvene politike su posebna načela, osnove, dogovori, praksa i pravila koje primjenjuje poduzetnik pri sastavljanju i prezentiranju financijskih izvještaja.

U praksi je teško razlikovati računovodstvenu politiku i računovodstvenu procjenu. Obje djeluju u svojevrsnom povezanom odnosu, koji se izražava u tome da je računovodstvena procjena potrebna kako bi se računovodstvena politika mogla primijeniti.

Računovodstvena procjena temelji se na aktualnim informacijama od djelovanja nesigurnost u poslovanju. Tipični primjeri primjene procjene su: dvojbena i sporna potraživanja, zastarjele zalihe, koristan vijek trajanja dugotrajne imovine i dr. (HSFI br. 3)

Potrebno je naglasiti da prilikom odabira računovodstvenih politika treba voditi računa o namjeni politike za sastavljanje financijskih izvještaja za eksterne korisnike i za sastavljanje izvještaja za interne korisnike informacija. Kod odabira računovodstvenih politika za sastavljanje godišnjih financijskih izvještaja odluku treba temeljiti na odrednicama MSFI-a odnosno HSFI-a i te politike navesti u bilješkama uz financijska izvješća.

3. SASTAVLJANJE RAČUNA DOBITI I GUBITKA NA PRAKTIČNOM PRIMJERU

Tvrtka Alo alo d.o.o. je registrirana za trgovinu te se bavi prodajom, veleprodajom i maloprodajom mobilne i fiksne telefonije. Dva su osnivača i člana uprave. Spadaju u male poduzetnike jer ispunjavaju dva od tri kriterija za male poduzetnike, a to su: broj zaposlenih osoba u poduzeću je do 50 djelatnika i ukupna aktiva ne prelazi 30 milijuna kuna. Stoga je društvo dužno pisati i objavljivati sljedeća financijska izvješća: bilancu, račun dobiti i gubitka te bilješke uz financijska izvješća.

3.1. Primjer računa dobiti i gubitka tvrtke Alo alo d.o.o.

Račun dobiti i gubitka za godinu koja je završila 31. prosinca 2014.

(svi iznosi izraženi su u kunama)

Tablica 5: Račun dobiti i gubitka tvrtke Alo alo d.o.o.

Naziv pozicije	AOP	Rbr.	Prethodna	Tekuća
	oznaka	bilješke	godina	Godina
1	2	3	4	5
I. POSLOVNI PRIHODI (112+113)	111		77.151.425	78.912.925
1. Prihodi od prodaje	112	12	77.141.650	78.910.765
2. Ostali poslovni prihodi	113		9.775	2.160
II. POSLOVNI RASHODI	114		75.505.899	77.111.405
(115+116+120+124+125+126+129+130)				
1. Promjene vrijednosti zaliha proizvodnje u tijeku i gotovih proizvoda	115		-	
2. Materijalni troškovi (117 do 119)	116	13	69.116.733	70.448.609
a) Troškovi sirovina i materijala	117		249.901	275.090
b) Troškovi prodane robe	118		67.561.483	68.577.904
c) Ostali vanjski troškovi	119		1.305.349	1.595.615
3. Troškovi osoblja (121 do 123)	120	14	2.255.865	2.639.035

a) Neto plaće i nadnice	121		1.373.971	1.718.133
b) Troškovi poreza i doprinosa iz plaća	122		584.245	542.051
c) Doprinosi na plaće	123		297.649	378.851
4. Amortizacija	124	3,4	124.161	120.459
5. Ostali troškovi	125	15	740.854	751.261
6. Vrijednosno usklađivanje (127+128)	126		-	-
a) dugotrajne imovine (osim financijske imovine)	127		-	-
b) kratkotrajne imovine (osim financijske imovine)	128		-	-
7. Rezerviranje	129		-	-
8. Ostali poslovni rashodi	130	16	3.268.286	3.152.041
III. FINANCIJSKI PRIHODI (132 do 136)	131		2.549	1.761
1. Kamate, tečajne razlike, dividende i slični prihodi iz odnosa s povezanim Poduzetnicima	132		-	-
2. Kamate, tečajne razlike, dividende, slični prihodi iz odnosa s nepovezanim poduzetnicima i drugim osobama	133		2.549	1.761
3. Dio prihoda od pridruženih poduzetnika i sudjelujućih interesa	134		-	-
4. Nerealizirani dobiti (prihodi) od financijske imovine	135		-	-
5. Ostali financijski prihodi	136		-	-
IV. FINANCIJSKI RASHODI (138 do 141)	137		73	15.345
1. Kamate, tečajne razlike i drugi rashodi s povezanim poduzetnicima	138		-	-
2. Kamate, tečajne razlike i drugi rashodi iz odnosa s nepovezanim poduzetnicima i drugim osobama	139		73	15.345

3. Nerealizirani gubici (rashodi) od financijske imovine	140		-	-
4. Ostali financijski rashodi	141		-	-
V. UDIO DOBITI OD PRIDRUŽENIH PODUZETNIKA	142		-	-
VI. UDIO U GUBITKU OD PRIDRUŽENIH PODUZETNIKA	143		-	-
VII. IZVANREDNI - OSTALI PRIHODI	144		432	0
VIII. IZVANREDNI - OSTALI RASHODI	145		-	-
IX. UKUPNI PRIHODI (111+131+142+144)	146		77.154.406	78.914.686
X. UKUPNI RASHODI (114+137+143+145)	147		75.505.972	77.126.750
XI. DOBIT ILI GUBITAK PRIJE OPOREZIVANJA (146 - 147)	148		1.648.434	1.787.936
1. Dobit prije oporezivanja (146 - 147)	149		1.648.434	1.787.936
2. Gubitak prije oporezivanja (147-146)	150		-	-
XII. POREZ NA DOBIT	151	17	335.561	360.678
XIII. DOBIT ILI GUBITAK RAZDOBLJA (148-151)	152		1.312.873	1.427.258
1. Dobit razdoblja (149-151)	153		1.312.873	1.427.258
2. Gubitak razdoblja (151-148)	154		-	-

Izvor: FINA

Za sastavljenje računa dobiti i gubitka korišteni su podaci iz bilance na dan 31.12.2014. (svi iznosi izraženi su u kunama).

3.2. Sažetak temeljnih računovodstvenih politika

3.2.1. Osnove prikaza

Financijski izvještaji su pripremljeni po načelu povijesnog troška, izuzev određenih financijskih instrumenata koji su iskazani po fer vrijednosti. Računovodstvene politike su primjenjivane konzistentno.

Također su sastavljeni po načelu temeljne računovodstvene pretpostavke nastanka poslovnog događaja, po kojem se učinci poslovnih transakcija priznaju kada su i nastali iskazuju u financijskim izvještajima za razdoblje koje se odnosi te uz primjenu temeljne računovodstvene pretpostavke vremenske neograničenosti poslovanja.

3.2.2. Izjava o usklađenosti

Financijski izvještaji su sastavljeni u skladu sa Zakonom o računovodstvu (NN 109/07, 54/13, 121/14) i Hrvatskim standardima financijskog izvještavanja te u skladu sa Pravilnikom o strukturi i sadržaju godišnjih financijskih izvještaja (NN 38/08, 12/09 i 130/10).

3.2.3. Nematerijalna imovina

Iz bilance je vidljivo da se nematerijalna imovina sastoji od ulaganja u softwere i od ulaganja na tuđoj materijalnoj imovini u tijeku ugovora o najmu. Amortizira se linearnom metodom tijekom 5 godina.

Gdje postoji naznaka umanjenja, knjigovodstveni iznos bilo koje stavke nematerijalne imovine podvrgava se procjeni i odmah otpisuje do iznosa koji se može povratiti.

3.2.4. Dugotrajna materijalna imovina

U dugotrajnoj materijalnoj imovini nalaze se samo postrojenja i oprema koji se iskazuju po trošku nabave umanjenom za naknadu akumulirane amortizacije i umanjene vrijednosti. Trošak uključuje kupovnu cijenu, uvozne pristojbe i nepovratne poreze nakon odbitka trgovačkih popusta i rabata, sve troškove koji se izravno mogu pripisati dovođenju imovine na mjesto i u radno stanje za namjeravanu upotrebu te početno procijenjene troškove demontaže, uklanjanje imovine i obnavljanja mjesta na kojem je imovina smještena. Troškovi posudbe se kapitaliziraju i u skladu s primjenjivom računovodstvenom politikom društva.

Amortizacija ove imovine počinje u trenutku u kojem je imovina spremna za namjevanu potrebu. Amortizacija se obračunava tako da se nabavna vrijednost imovine otpisuje tijekom procijenjenog korisnog vijeka imovine primjenom pravocrtne metode po sljedećim stopama: oprema 20 – 50% i transportna sredstva 20 – 25%.

Dobit ili gubitak od prodaje ili rashodovanja stavke postrojenja i opreme se utvrđuje kao razlika između priljeva ostvarenih prodajom i knjigovodstvenog iznosa prometnog sredstva, koja se priznaju u računu dobiti ili gubitka.

3.2.5. Investicijsko i tekuće održavanje

Troškovi investicijskog i tekućeg održavanja tereta rezultat su razdoblja u kojem su nastali. Ulaganja u svezi rekonstruiranja i adaptiranja kojima se mijenja kapacitet ili namjena nekretnine, postrojenja i opreme obračunavaju se kao povećanje vrijednosti nekretnina, postrojenja i oprema.

3.2.6. Najam

Najmovi se svrstavaju u financijske najmove kad god se gotovo svi rizici i nagrade povezani s vlasništvom nad sredstvima prenose na zajmoprimca tijekom trajanja najma. Svi drugi najmovi svrstavaju se u poslovne najmove. Naknade koje se plaćaju u okviru poslovnih najмова terete rashod ravnomjerno tijekom trajanja najma.

3.2.7. Zalihe

Zalihe rezervnih dijelova iskazuju se po prosječnim nabavnim cijenama ili neto utrživoj vrijednosti, ovisno koja je niža.

Zalihe trgovačke robe iskazuju se po prodajnoj cijeni umanjenoj za ukalkulirani porez na promet i maržu.

Sitan inventar i alat otpisuju se u cijelosti kod stavljanja u uporabu.

Dani predujmovi za nabavu zaliha klasificiraju se na poziciji zaliha.

3.2.8. Potraživanja

Potraživanja iz poslovanja uključuju sva potraživanja od prodaje robe i usluga kupcima, te ostala kratkoročna potraživanja. Iskazuju se u nominalnom iznosu usklađenom za procijenjene nenadoknadive iznose.

3.2.9. Novac u banci i blagajni

Novac u banci i blagajni u bilanci je iskazan po trošku.

3.2.10. Priznavanje prihoda

Prihodi od prodaje se priznaju po isporuci robe kupcu ili po pružanju usluga, umanjeno za poreze te odobrene rabate i popuste.

3.2.11. Porez

Trošak poreza na dobit predstavlja zbirni iznos tekuće porezne obveze i odgođenih poreza.

Tekuća porezna obveza temelji se na oporezivoj dobiti za godinu.

Oporeziva dobit razlikuje se od neto dobiti razdoblja iskazanoj u računu dobiti i gubitka jer ne uključuje stavke prihoda i rashoda koje su oporezive ili neoporezive u drugim godinama, kao i stavke koje nikada nisu oporezivane ni odbitne.

Tekuća porezna obveza Društva izračunava se primjenom poreznih stopa koje su na snazi, odnosno važeće na datum bilance.

Odgođeni porez jest iznos za koji se očekuje da će biti plativ odnosno povrativ na temelju razlike između knjigovodstvene vrijednosti imovine i obveza u financijskim izvještajima i pripadajuće porezne osnovice koja se koristi za izračunavanje oporezive dobiti i obračunava se metodom bilančne obveze. Odgođene porezne obveze općenito se priznaju za sve oporezive privremene razlike, a odgođena porezna imovina se priznaje u onoj mjeri u kojoj je vjerojatno da će biti raspoloživa oporeziva dobit na temelju koje je moguće iskoristiti privremene razlike koje se odbijaju.

3.2.12. Plaćeni troškovi budućeg razdoblja

Tablica 6: Plaćeni troškovi budućeg razdoblja

PLAĆENI TROŠKOVI BUDUĆEG RAZDOBLJA		
	31.12.2013.	31.12.2014.
Obračunani prihodi – naknadna odobrenja	3.138.718	
Ukupno	3.138.718.	2.816.097

Izvor: FINA

Obračunani prihodi od naknadnih odobrenja (nefakturirani) ostvaraju se sukladno posebnim uvjetima definiranim u Ugovorima o prodaji proizvoda i usluga sklopljenih sa dobavljačima – teleoperaterima.

3.2.13. Odgođeno plaćanje troškova i prihod budućih razdoblja

Tablica 7: Odgođeno plaćanje troškova i prihod budućih razdoblja

ODGOĐENO PLAĆANJE TROŠKOVA I PRIHOD BUDUĆIH RAZDOBLJA		
	31.12.2013.	31.12.2014.
Ukalkulirani rashodi	1.606.632	1.589.618
Ukupno	1.606.632	1.589.618

Izvor: FINA

Ukalkulirani rashodi su rashodi od naknadnih odobrenja koji nastaju sukladno posebnim uvjetima definiranim u Ugovorima o prodaji i usluga sklopljenih s distributerima (kupci – pravne osobe)

3.2.14. Prihod od prodaje

Tablica 8: Prihod od prodaje

PRIHOD OD PRODAJE		
	2013.	2014.
Prihod od prodaje robe	51.209.926	52.976.733
Prihod od provizija i naknadnih odobrenja	25.931.724	25.934.032
Ukupno	77.141.650	78.910.765

Izvor: FINA

Prihod od provizija i naknadnih odobrenja su prihodi koje Društvo odobrava dobavljačima (teleoperaterima) temeljem ostvarene prodaje, a koji su definirani ugovorom o prodaji proizvoda i usluga.

3.2.15. Ostali poslovni rashodi

Tablica 9: Ostali poslovni rashodi

OSTALI POSLOVNI RASHODI		
	2013.	2014.
Dane provizije	3.245.054	3.091.830
Otpisi zastarjele robe	22.364	59.822
Ostalo	868	389
Ukupno	3.268.286	3.152.041

Izvor: FINA

Dane provizije odnose se na provizije koje društvo odobrava kupcima (daljni distributeri – pravne osobe) temeljem ostvarenja planova prodaje, a koji su definirani glavnim Ugovorima o prodaji proizvoda i usluga.

3.2.16. Porez na dobit

Tablica 10: Porez na dobit

Porez na dobit obračunava se prema hrvatskim propisima. Stopa poreza na oporezivu dobit iznosi 20% (2013.;20%).

POREZ NA DOBIT		
	2013.	2014.
Računovodstvena dobit za godinu dana	1.648.434	1.718.919
Porezno nepriznati rashodi	29.369	15.454
Porezna osnovica	1.677.803	108.003.300
Porezna stopa	20%	20%
Porez na dobit	335.561	360.678

Izvor: FINA

U skladu s poreznim propisima, Porezna uprava ima pravo u bilo koje doba pogledati poslovne knjige Društva u razdoblju od tri godine nakon isteka godine u kojoj je porezna obveza iskazana te može uvesti dodatne porezne obveze i odrediti kazne. Upravi Društva nisu poznate nikakve okolnosti koje bi mogle dovesti do značajnih obveza glede toga.

3.2.17. Upravljanje rizicima

Sustav upravljanja rizikom u poduzeću je proces kojim organizacije metodološki vode računa o rizicima povezanim s njihovim aktivnostima radi postizanja kontinuirane dobiti i to prilikom svakog projekta kao i unutar portfelja projekata.

Rizik kamatnih stopa – rashodi i novčani tokovi iz poslovnih aktivnosti Društva ne ovise značajno o promjenama tržišnih kamatnih stopa budući da Društvo nema značajne imovine i obveze na koje se obračunava kamata.

Rizik likvidnosti – predstavlja moguće potrebu Društva za osiguranjem sredstava radi isplata po preuzetim obvezama povezanim s financijskim instrumentima. Društvo u potpunosti kontrolira rizik likvidnosti kroz dugoročno i kratkoročno praćenje potraživanja i obveza odnosno priliva i odliva novca. Održava svoju likvidnost u skladu s preuzetim obvezama. Društvo je imalo veću kratkoročnu imovinu (uključene i zalihe robe) od kratkoročnih obveza za 2.877.064 kune (31.12.2013.: 1.323.903.)

Fer vrijednost – knjigovodstveni iznos gotovine, potraživanja od kupaca, obveza prema dobavljačima i obračunanih troškova bili su iskazani u približno fer vrijednostima obzirom na kratkoročno dospijeće ove imovine i obveza.

4. ZAKLJUČAK

Tvrtka Alo alo d.o.o. se bavi prodajom mobilne i fiksne telefonije.

Prema podacima računa dobiti i gubitka vidimo da tvrtka posluje s dobitkom.

Međutim, ako bolje pogledamo prošlu godinu u kojoj je isto ostvaren dobitak, možemo zaključiti da je vrlo moguće da društvo od početka osnutka posluje pozitivno.

U računu dobiti i gubitka vidimo razlike u pojedinim segmentima kada je 2013. bila bolja od 2014. godine, ali ne znatno i obrnuto. Može se zaključiti da su se u 2014. godini povećali i prihodi, ali i rashodi. Čisti dobitak iznosi 1.427.258. kuna. Ovaj iznos je rezultat pridržavanja računovodstvenih politika i zakona te pravilno i brzo rješavanje tekućih problema. S obzirom da se Društvo susreće sa rizicima upravljanja, ono ih u potpunosti kontrolira. Rizik likvidnosti kontrolira kroz dugoročno i kratkoročno praćenje potraživanja i obveza odnosno priliva i odliva novca. Održava svoju likvidnost u skladu s preuzetim obvezama. Društvo je imalo veću kratkoročnu imovinu (uključene i zalihe robe) od kratkoročnih obveza za 2.877.064 kune (31.12.2013.: 1.323.903.). Knjigovodstveni iznos gotovine, potraživanja od kupaca, obveza prema dobavljačima i obračunanih troškova bili su iskazani u približno fer vrijednostima obzirom na kratkoročno dospijeeće ove imovine i obveza. Kako društvo nema neku značajnu imovinu i obveze na koje se obračunavaju kamate ne ovisi o promjenama kamata na tržištu te na taj način izbjegava rizik kamate. Kako društvo posluje s dobitkom ono je obvezno platiti porez na dobit koji iznosi 20% od ukupne dobiti prije oporezivanja. Sastavljanjem računa dobiti i gubitka smo zapravo prikazali cijelo poslovanje društva, od prihoda, rashoda do pozitivnog financijskog rezultata. Isto tako njegovim sastavljanjem vidimo od čega društvo "živi", tj. da najviše prihoda ostvaruje prodajom trgovačke robe, ali da mu i troškovi nabave iste spadaju u najveći dio rashoda.

LITERATURA

Stručne knjige:

1. Belak, V. (2006.): Profesionalno računovodstvo prema MSFI i hrvatskim poreznim propisima
2. Brkanić, V. (2012.): Računovodstvo poduzetnika s primjerima knjiženja
3. Brkanić, V. (2011.): RriF-ov računski plan za poduzetnike
4. Gulin D. (2008): "Mali, srednji i veliki poduzetnici i razlike u primjeni novog Zakona o računovodstvu", Računovodstvo i financije
5. Hrvatska zajednica računovođa i financijskih djelatnika (2008): Primjena Hrvatskih standarda financijskog izvještavanja - s poreznim propisima

Internet izvori:

1. Prof.dr.sc. Vesna Vašiček, Računovodstveni koncepti, načela i standardi, Zakon o računovodstvu, raspoloživo na: <http://web.efzg.hr/dok/RAC/vvasicek//RA%C4%8CUNOVODSTVENI%20KONCEPTI%20%20NA%C4%8CELA%20I%20STANDARDI,%20ZOR%202016.pdf> (posjećeno 20.04.2016.)
2. Prof.dr.sc. Vesna Vašiček, Računovodstvo investicijskih fondova – regulatorni okvir, računovodstveni standardi i izvještavanje investicijskih fondova, raspoloživo na: <http://web.efzg.hr/dok/RAC/vvasicek//RA%C4%8CUNOVOSTVO%20%20IF%202016%202.pdf> (posjećeno 20.04.2016.)
3. Opće odredbe i obavljanje trgovine, raspoloživo na <http://www.zakon.hr/z/175/Zakon-o-trgovini> (posjećeno 20.04.2016.)
4. Fina, Poslovni subjekt, raspoloživo na <http://www.fina.hr/Default.aspx> (posjećeno 18.04.2016.)
5. Progres revizija, financijski izvještaji i finacijski rezultat poslovanja, raspoloživo na <http://www.progres-revizija.hr/pojmovi.htm> (posjećeno 02.05.2016.)

Zakoni:

1. Zakon o računovodstvu. NN 109/07
2. Hrvatski standardi financijskog izvještavanja. NN 78/15
3. Zakon o porezu na dobit. NN 143/14

Popis tablica:

1. Tablica 1: Osnovna struktura i sadržaj računa dobiti i gubitka, str. 7
2. Tablica 2: Ukupni prihodi, str. 11
3. Tablica 3: Račun dobiti i gubitka (trgovina), str. 13
4. Tablica 4: Račun dobiti i gubitka (usluge), str. 14
5. Tablica 5: Račun dobiti i gubitka tvrtke Alo alo d.o.o., str. 19
6. Tablica 6: Plaćeni troškovi budućeg razdoblja, str. 25
7. Tablica 7: Odgođeno plaćanje troškova i prihod budućih razdoblja, str. 25
8. Tablica 8: Prihod od prodaje, str. 26
9. Tablica 9: Ostali poslovni rashodi, str. 26
10. Tablica 10: Porez na dobit, str. 27

SAŽETAK

Sastavljen je račun dobiti i gubitka tvrtke Alo alo d.o.o. za 2014. godinu. Račun dobiti i gubitka prikazuje prihode, rashode i financijski rezultat poslovanja. Društvo spada u srednje poduzetnike te primjenjuje Hrvatske standarde financijskog izvještavanja. Za uspjeh poduzeća najzaslužniji su prihodi od prodaje koji čine više od polovice ukupnih prihoda. U ovom slučaju Društvo je ostvarilo dobit, a ne gubitak, stoga je dužno platiti porez na dobit koji u Hrvatskoj iznosi 20%.

Ključne riječi: račun dobiti i gubitka, prihodi, rashodi, dobit, gubitak, porez na dobit i financijski rezultat.

SUMMARY

This is composed Profit and loss account of company Alo alo Ltd. for the year 2014. Profit and loss account shows the revenues, expenditures and financial results of operations. The Company is one of the medium-sized enterprises and applies Croatian Financial Reporting Standards. For the success of the company are the most responsible sales revenues, which make up more than half of total revenue. In this case, the company earned a profit, not a loss, so it is obliged to pay income tax in Croatia that is 20%.

Keywords: income statement, revenues, expenses, gains, losses, income taxes and financial result.